

Monitoring jadranske kozonoške *Himantoglossum adriaticum*

Želite li se uključiti u monitoring kozonoške, potrebna vam je dobra volja i malo vremena. Vrsta se lako raspoznaje, i raste na pristupačnim terenima za koje nisu potrebne posebne vještine ili kondicija.

Detaljnije **upute i obrasce** za popunjavanje možete pronaći na: www.natura-histrica.hr

Kada?

Od sredine svibnja do kraja lipnja, u vrijeme cvatnje.

Što i kako bilježimo?

Podatke o pojavi kozonoške bilježimo na za to pripremljenom terenskom **obrascu** ili u terensku bilježnicu.

Potrebno je zabilježiti:

- datum prikupljanja podataka
- ime i prezime osobe koja je prikupila podatke
- lokalitet - točnu lokaciju pronalaska kozonoške
- koordinate - geografsku širinu (N) i dužinu (E)
- broj jedinki na lokalitetu
- prisutnost drvenastih vrsta - grmlje i drveće
- fotografije lokaliteta

Kako poslati podatke?

Prikupljene podatke možete poslati na više načina:

- ispunjavanjem obrasca na web-stranici Ustanove <https://forms.gle/viRdkB2ebux5sgA99>
- slanjem e-poruke na: edu@natura-histrica.hr
- putem pošte - tiskani obrazac

Građanska znanost

Građanska znanost (engl. *citizen science*) je aktivno uključivanje građana u znanstvena i stručna istraživanja. U svoje slobodno vrijeme **građani pomažu** stručnim institucijama i udrugama u prikupljanju podataka o okolišu.

Ekološka mreža Natura 2000 je sustav područja važnih za očuvanje neke vrste ili staništa. Jedna od važnih zadaća Ustanove je redoviti **monitoring** - praćenje stanja vrsta i staništa tijekom dužeg razdoblja. Uključivanje šire javnosti u programe monitoringa ekološke mreže važno nam je kako bismo uspjeli prikupiti što više podataka i prema potrebi poduzimati mjere očuvanja.

O nama...

Javna ustanova “Natura Histrica” osnovana je 1996. godine i zadužena je za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima i područjima ekološke mreže na području Istarske županije.

Povodom **25 godina rada** pozivamo vas da se uključite u neku od naših aktivnosti!

Krenite s nama **“U potragu za ...”**

“U potrazi za...”

jadranska kozonoška
Himantoglossum adriaticum

Izdavač: JU Natura Histrica, 1. izdanje, svibanj 2021.

Tekst: Luka Meštrović, JU Natura Histrica

Fotografije: Arhiva JU Natura Histrica, Biljana Janev Hutinec

Javna ustanova “Natura Histrica”

A. Riva 8, 52100 Pula

T. +385 52 351 528

M. info@natura-histrica.hr

W. www.natura-histrica.hr

Jadranska kozonoška *Himantoglossum adriaticum*

Jadransku kozonošku teško je ne primijetiti. S oko oko 1 m visine, to je najveća europska orhideja. Cvatovi su rahli, nježno ružičasto-ljubičasti, a lako se prepoznaju po **dugačkim, spiralno uvijenim dijelovima** svakog cvjetića.

Poput svih orhideja ili kaćuna, i jadranska kozonoška je **strogo zaštićena vrsta**.

Stanište

Jadransku kozonošku uglavnom nalazimo na takozvanim prijelaznim staništima - **rubnim područjima suhих travnjaka, uz rubove šuma i šikara te uz prometnice**. Ne odgovaraju joj posve otvorena travnjačka područja, no kad proces zaraštavanja drvenastom vegetacijom uzme previše maha, nestaju povoljni uvjeti staništa za kozonošku.

Kozonoška u Istri

U Istri jadransku kozonošku najčešće nalazimo na **flišnim područjima*** središnje i sjeverne Istre, a sporadični nalazi postoje i iz južnih dijelova Istre gdje prevladavaju vapnenci.

Ona je ciljna vrsta **četiri područja ekološke mreže** u Istri: Istra – Čački, Istra – Martinčići, Istra – Oprtalj, Istra – Čepičko polje. Na tim područjima pratimo kozonošku od 2016. godine, no njena je rasprostranjenost u Istri puno šira. Dojave građana s terena pomoći će nam da točnije utvrdimo status ove vrijedne vrste.

**Fliš je tip vodonepropusnog sedimenta u kojem se najčešće smjenjuju lapori, pješčenjaci, gline i vapnenci. Zbog tipične boje u Istri se veže uz pojam „siva Istra“.*

Ugroženost

Jedan od glavnih razloga ugroženosti jadranske kozonoške je **sukcesija** - prirodan proces zaraštavanja travnjaka drvenastim vrstama. Napuštanje tradicijskih načina održavanja travnjaka ispašom i košnjom dovodi do gubitka staništa, ali i karakterističnog poljoprivrednog krajolika velike kulturne vrijednosti.

Prerana košnja, osobito uz rubove prometnica, također može ugroziti kozonošku.

